ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
പിതൃഭ്യാം പ്രസ്ഥിതേ സാധ്വീ പതിമിംഗിതകോവിദാ ।
നിത്യം പര്യചരത്പ്രീത്യാ ഭവാനീവ ഭവം പ്രഭും ॥ **1** ॥

വിശ്രംഭേണാത്മശൗചേന ഗൗരവേണ ദമേന ച ।
ശുശ്രൂഷയാ സൗഹൃദേന വാചാ മധുരയാ ച ഭോഃ ॥ **2** ॥

വിസൃജ്യ കാമം ദംഭം ച ദ്വേഷം ലോഭമഘം മദം ।
അപ്രമത്തോദ്യതാ നിത്യം തേജീയാംസമതോഷയത് ॥ **3** ॥

സ വൈ ദേവർഷിവർയസ്താം മാനവീം സമനുവ്രതാം ।
ദൈവാദ്ഗരീയസഃ പത്യുരാശാസാനാം മഹാശിഷഃ ॥ **4** ॥

കാലേന ഭൂയസാ ക്ഷാമാം കർശിതാം വ്രതചർയയാ ।
പ്രേമഗദ്ഗദയാ വാചാ പീഡിതഃ കൃപയാബ്രവീത് ॥ **5** ॥

കർദമ ഉവാച
തുഷ്ടോഽഹമദ്യ തവ മാനവി മാനദായാഃ
ശുശ്രൂഷയാ പരമയാ പരയാ ച ഭക്ത്യാ ।
യോ ദേഹിനാമയമതീവ സുഹൃത്സ്വദേഹോ
നാവേക്ഷിതഃ സമുചിതഃ ക്ഷപിതും മദർഥേ ॥ **6** ॥

യേ മേ സ്വധർമനിരതസ്യ തപഃ സമാധി -
വിദ്യാത്മയോഗവിജിതാ ഭഗവത്പ്രസാദാഃ।
താനേവ തേ മദനുസേവനയാവരുദ്ധാൻ
ദൃഷ്ടിം പ്രപശ്യ വിതരാമ്യഭയാനശോകാൻ ॥ **7** ॥

അൻയേ പുനർഭഗവതോ ഭ്രുവ ഉദ്വിജ്യംഭ -
വിഭ്രംശിതാർഥരചനാഃ കിമുരുക്രമസ്യ।
സിദ്ധാസി ഭുങ്ക്ഷ്വ വിഭവാന്നിജധർമദോഹാൻ
ദിവ്യാന്നരൈർദുരധിഗാന്നൃപവിക്രിയാഭിഃ ॥ **8** ॥

ഏവം ബ്രുവാണമബലാഖിലയോഗമായാ -
വിദ്യാവിചക്ഷണമവേക്ഷ്യ ഗതാധിരാസീത്।
സമ്പ്രശ്രയപ്രണയവിഹ്വലയാ ഗിരേഷദ് -
വ്രീഡാവലോകവിലസദ്ധസിതാനനാഽഽഹ ॥ **9** ॥

ദേവഹൂതിരുവാച
രാദ്ധം ബത ദ്വിജവൃഷൈതദമോഘയോഗ -
മായാധിപേ ത്വയി വിഭോ തദവൈമി ഭർതഃ।
യസ്തേഽഭ്യധായി സമയഃ സകൃദംഗസംഗോ
ഭൂയാദ്ഗരീയസി ഗുണഃ പ്രസവഃ സതീനാം ॥ **10** ॥

തത്രേതികൃത്യമുപശിക്ഷ യഥോപദേശം
യേനൈഷ മേ കർശിതോഽതിരിരംസയാഽഽത്മാ।
സിദ്ധ്യേത തേ കൃതമനോഭവധർഷിതായാ
ദീനസ്തദീശ ഭവനം സദൃശം വിചക്ഷ്വ ॥ **11** ॥

മൈത്രേയ ഉവാച
പ്രിയായാഃ പ്രിയമൻവിച്ഛൻ കർദമോ യോഗമാസ്ഥിതഃ।
വിമാനം കാമഗം ക്ഷത്തസ്തർഹ്യേവാവിരചീകരത് ॥ **12** ॥

സർവകാമദുഘം ദിവ്യം സർവരത്നസമൻവിതം।
സർവർദ്ധ്യുപചയോദർകം മണിസ്തംഭൈരുപസ്കൃതം ॥ **13** ॥

ദിവ്യോപകരണോപേതം സർവകാലസുഖാവഹം।
പട്ടികാഭിഃ പതാകാഭിർവിചിത്രാഭിരലങ്കൃതം ॥ **14** ॥

സ്രഗ്ഭിർവിചിത്രമാൽയാഭിർമഞ്ജുശിഞ്ജത്ഷഡംഘ്രിഭിഃ।
ദുകൂലക്ഷൗമകൗശേയൈർനാനാവസ്ത്രൈർവിരാജിതം ॥ **15** ॥

ഉപർയുപരി വിന്യസ്തനിലയേഷു പൃഥക്പൃഥക്।
ക്ഷിപ്തൈഃ കശിപുഭിഃ കാന്തം പർയങ്കവ്യജനാസനൈഃ ॥ **16** ॥

തത്ര തത്ര വിനിക്ഷിപ്തനാനാശിൽപോപശോഭിതം।
മഹാമരകതസ്ഥലയാ ജുഷ്ടം വിദ്രുമവേദിഭിഃ ॥ **17** ॥

ദ്വാഃസു വിദ്രുമദേഹലയാ ഭാതം വജ്രകപാടവത്।
ശിഖരേഷ്വിന്ദ്രനീലേഷു ഹേമകുംഭൈരധിശ്രിതം ॥ **18** ॥

ചക്ഷുഷ്മത്പദ്മരാഗാഗ്ര്യൈർ -
വജ്രഭിത്തിഷു നിർമിതൈഃ।
ജുഷ്ടം വിചിത്രവൈതാനൈർ -
മഹാർഹൈർഹേമതോരണൈഃ ॥ **19** ॥

ഹംസപാരാവതവ്രാതൈസ്തത്ര തത്ര നികൂജിതം।
കൃത്രിമാൻ മൻയമാനൈഃ സ്വാനധിരുഹ്യാധിരുഹ്യ ച ॥ **20** ॥

വിഹാരസ്ഥാനവിശ്രാമസംവേശപ്രാംഗണാജിരൈഃ।
യഥോപജോഷം രചിതൈർവിസ്മാപനമിവാത്മനഃ ॥ **21** ॥

ഈദൃഗ്ഗൃഹം തത്പശ്യന്തീം നാതിപ്രീതേന ചേതസാ।
സർവഭൂതാശയാഭിജ്ഞഃ പ്രാവോചത്കർദമഃ സ്വയം ॥ **22** ॥

നിമജ്ജ്യാസ്മിൻ ഹ്രദേ ഭീരു വിമാനമിദമാരുഹ।
ഇദം ശുക്ലകൃതം തീർഥമാശിഷാം യാപകം നൃണാം ॥ **23** ॥

സാ തദ്ഭർതുഃ സമാദായ വചഃ കുവലയേക്ഷണാ।
സരജം ബിഭ്രതീ വാസോ വേണീഭൂതാംശ്ച മൂർധജാൻ ॥ **24** ॥

അംഗം ച മലപങ്കേന സംഛന്നം ശബലസ്തനം।
ആവിവേശ സരസ്വത്യാഃ സരഃ ശിവജലാശയം ॥ **25** ॥

സാന്തഃസരസി വേശ്മസ്ഥാഃ ശതാനി ദശ കൻയകാഃ।
സർവാഃ കിശോരവയസോ ദദർശോത്പലഗന്ധയഃ ॥ **26** ॥

താം ദൃഷ്ട്വാ സഹസോത്ഥായ പ്രോചുഃ പ്രാഞ്ജലയഃ സ്ത്രിയഃ।
വയം കർമകരീസ്തുഭ്യം ശാധി നഃ കരവാമ കിം ॥ **27** ॥

സ്നാനേന താം മഹാർഹേണ സ്നാപയിത്വാ മനസ്വിനീം।
ദുകൂലേ നിർമലേ നൂതേ ദദുരസ്യൈ ച മാനദാഃ ॥ **28** ॥

ഭൂഷണാനി പരാർധ്യാനി വരീയാംസി ദ്യുമന്തി ച।
അന്നം സർവഗുണോപേതം പാനം ചൈവാമൃതാസവം ॥ **29** ॥

അഥാദർശേ സ്വമാത്മാനം സ്രഗ്വിണം വിരജാംബരം।
വിരജം കൃതസ്വസ്ത്യയനം കൻയാഭിർബഹുമാനിതം ॥ **30** ॥

സ്നാതം കൃതശിരഃസ്നാനം സർവാഭരണഭൂഷിതം।
നിഷ്കഗ്രീവം വലയിനം കൂജത്കാഞ്ചനനൂപുരം ॥ **31** ॥

ശ്രോൺയോരധ്യസ്തയാ കാഞ്ച്യാ കാഞ്ചൻയാ ബഹുരത്നയാ।
ഹാരേണ ച മഹാർഹേണ രുചകേന ച ഭൂഷിതം ॥ **32** ॥

സുദതാ സുഭ്രുവാ ശ്ലക്ഷ്ണസ്നിഗ്ധാപാംഗേന ചക്ഷുഷാ।
പദ്മകോശസ്പൃധാ നീലൈരലകൈശ്ച ലസൻമുഖം ॥ **33** ॥

യദാ സസ്മാര ഋഷഭമൃഷീണാം ദയിതം പതിം।
തത്ര ചാസ്തേ സഹ സ്ത്രീഭിർയത്രാസ്തേ സ പ്രജാപതിഃ ॥ **34** ॥

ഭർതുഃ പുരസ്താദാത്മാനം സ്ത്രീസഹസ്രവൃതം തദാ।
നിശാമ്യ തദ്യോഗഗതിം സംശയം പ്രത്യപദ്യത ॥ **35** ॥

സ താം കൃതമലസ്നാനാം വിഭ്രാജന്തീമപൂർവവത്।
ആത്മനോ ബിഭ്രതീം രൂപം സംവീതരുചിരസ്തനീം ॥ **36** ॥

വിദ്യാധരീസഹസ്രേണ സേവ്യമാനാം സുവാസസം।
ജാതഭാവോ വിമാനം തദാരോഹയദമിത്രഹൻ ॥ **37** ॥

തസ്മിന്നലുപ്തമഹിമാ പ്രിയയാനുരക്തോ
വിദ്യാധരീഭിരുപചീർണവപുർവിമാനേ।
ബഭ്രാജ ഉത്കചകുമുദ്ഗണവാനപീച്യ -
സ്താരാഭിരാവൃത ഇവോഡുപതിർനഭഃസ്ഥഃ ॥ **38** ॥

തേനാഷ്ടലോകപവിഹാരകുലാചലേന്ദ്ര -
ദ്രോണീഷ്വനംഗസഖമാരുതസൗഭഗാസു।
സിദ്ധൈർനുതോ ദ്യുധുനിപാതശിവസ്വനാസു
രേമേ ചിരം ധനദവൽലലനാവരൂഥീ ॥ **39** ॥

വൈശ്രംഭകേ സുരസനേ നന്ദനേ പുഷ്പഭദ്രകേ।
മാനസേ ചൈത്രരഥ്യേ ച സ രേമേ രാമയാ രതഃ ॥ **40** ॥

ഭ്രാജിഷ്ണുനാ വിമാനേന കാമഗേന മഹീയസാ।
വൈമാനികാനത്യശേത ചരൻ ലോകാൻ യഥാനിലഃ ॥ **41** ॥

കിം ദുരാപാദനം തേഷാം പുംസാമുദ്ദാമചേതസാം।
യൈരാശ്രിതസ്തീർഥപദശ്ചരണോ വ്യസനാത്യയഃ ॥ **42** ॥

പ്രേക്ഷയിത്വാ ഭുവോ ഗോലം പത്ന്യൈ യാവാൻ സ്വസംസ്ഥയാ।
ബഹ്വാശ്ചര്യം മഹായോഗീ സ്വാശ്രമായ ന്യവർതത ॥ **43** ॥

വിഭജ്യ നവധാഽഽത്മാനം മാനവീം സുരതോത്സുകാം।
രാമാം നിരമയൻ രേമേ വർഷപൂഗാൻമുഹൂർതവത് ॥ **44** ॥

തസ്മിൻ വിമാന ഉത്കൃഷ്ടാം ശയ്യാം രതികരീം ശ്രിതാ।
ന ചാബുധ്യത തം കാലം പത്യാപീച്യേന സംഗതാ ॥ **45** ॥

ഏവം യോഗാനുഭാവേന ദമ്പത്യോ രമമാണയോഃ।
ശതം വ്യതീയുഃ ശരദഃ കാമലാലസയോർമനാക് ॥ **46** ॥

തസ്യാമാധത്ത രേതസ്താം ഭാവയന്നാത്മനാഽഽത്മവിത്।
നോധാ വിധായ രൂപം സ്വം സർവസങ്കൽപവിദ്വിഭുഃ ॥ **47** ॥

അതഃ സാ സുഷുവേ സദ്യോ
ദേവഹൂതിഃ സ്ത്രിയഃ പ്രജാഃ।
സർവാസ്താശ്ചാരുസർവാംഗ്യോ
ലോഹിതോത്പലഗന്ധയഃ ॥ **48** ॥

പതിം സാ പ്രവ്രജിഷ്യന്തം തദാഽഽലക്ഷ്യാശതീ സതീ।
സ്മയമാനാ വിക്ലവേന ഹൃദയേന വിദൂയതാ ॥ **49** ॥

ലിഖന്ത്യധോമുഖീ ഭൂമിം പദാ നഖമണിശ്രിയാ।
ഉവാച ലലിതാം വാചം നിരുധ്യാശ്രുകലാം ശനൈഃ ॥ **50** ॥

ദേവഹൂതിരുവാച
സർവം തദ്ഭഗവാൻമഹ്യമുപോവാഹ പ്രതിശ്രുതം।
അഥാപി മേ പ്രപന്നായാ അഭയം ദാതുമർഹസി ॥ **51** ॥

ബ്രഹ്മന്ദുഹിതൃഭിസ്തുഭ്യം വിമൃഗ്യാഃ പതയഃ സമാഃ।
കശ്ചിത്സ്യാൻമേ വിശോകായ ത്വയി പ്രവ്രജിതേ വനം ॥ **52** ॥

ഏതാവതാലം കാലേന വ്യതിക്രാന്തേന മേ പ്രഭോ।
ഇന്ദ്രിയാർഥപ്രസംഗേന പരിത്യക്തപരാത്മനഃ ॥ **53** ॥

ഇന്ദ്രിയാർഥേഷു സജ്ജന്ത്യാ പ്രസംഗസ്ത്വയി മേ കൃതഃ।
അജാനന്ത്യാ പരം ഭാവം തഥാപ്യസ്ത്വഭയായ മേ ॥ **54** ॥

സംഗോ യഃ സംസൃതേർഹേതുരസത്സു വിഹിതോഽധിയാ।
സ ഏവ സാധുഷു കൃതോ നിഃസംഗത്വായ കൽപതേ ॥ **55** ॥

നേഹ യത്കർമ ധർമായ ന വിരാഗായ കൽപതേ।
ന തീർഥപദസേവായൈ ജീവന്നപി മൃതോ ഹി സഃ ॥ **56** ॥

സാഹം ഭഗവതോ നൂനം വഞ്ചിതാ മായയാ ദൃഢം।
യത്ത്വാം വിമുക്തിദം പ്രാപ്യ ന മുമുക്ഷേയ ബന്ധനാത് ॥ **57** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയോപാഖ്യാനേ ത്രയോവിംശോഽധ്യായഃ ॥